

УДК 35.08

Теоретичні засади та основні напрями реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні

С.М. СЕРЬОГІН, Н.Т. ГОНЧАРУК

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Дніпропетровськ, Україна, E-mail: goncharuknt@gmail.com

Авторське резюме

Проаналізовано основні положення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка визначає напрями, механізми і строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Встановлено необхідність формування законодавчої бази з питань діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі з визначенням їх повноважень та ресурсного забезпечення відповідно до вимог Концепції. Встановлено необхідність вирішення проблеми понятійно-категорійного забезпечення та вибору базової парадигми і теорії місцевого самоврядування. Розкрито зміст етапів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Ключові слова: місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування, територіальна організація влади, реформування, децентралізація, територіальна громада.

Theoretical principles and main directions of local government reform and decentralization of power in Ukraine

S.M. SERJOGIN, N.T. HONCHARUK

Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National
academy for public administration under the President of Ukraine,
Dnipropetrovsk, Ukraine, E-mail: goncharuknt@gmail.com

Abstract

An article substantiates the need to address the problem of conceptual and categorical provision and selection of basic paradigm of local self-government theory. The authors analyze the basic provisions of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine, which determines the direction, timing and mechanisms of formation of effective local self-government and territorial organization of power. The concept involves creating and maintaining complete living environment for citizens, providing high quality and affordable public services, establishment of institutions of direct democracy, meeting the interests of citizens in all spheres of life in the territory, reconciling the interests of the state and local communities. The article determines the necessity of forming the legal framework for the activities of local self-government bodies and executive authorities on the new territorial basis. It should define the powers of these bodies and their resource support as required by the Concept. The authors explore the content of the stages of local self-government and territorial organization of power reform in Ukraine.

Keywords: local self-government, local self-government bodies, territorial organization of power, reform, decentralization, local community.

© С.М. Серьогін, Н.Т. Гончарук, 2015

Постановка проблеми. Одним із визначальних пріоритетів здійснення адміністративної реформи, становлення України як демократичної держави є розвиток місцевого самоврядування як ефективної і максимально наближеної до людей місцевої влади. Без реформування місцевого самоврядування, здійснення процесів децентралізації неможливо подолати негативні процеси в соціально-економічному та культурному розвитку територіальних громад і регіонів, забезпечити суттєве підвищення рівня та якості життя більшої частини громадян України. Лише зміна парадигми управління державою, послідовне проведення реформування місцевого самоврядування, територіальної організації влади в Україні, вдосконалення існуючої системи управління на місцях, розширення повноважень органів місцевого самоврядування сприятиме побудові місцевої влади на засадах демократії [1; 4].

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемі становлення, розвитку й реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні присвячено досить широке коло праць вітчизняних науковців, серед яких можна назвати публікації В.Авер'янова, М.Баймуратова, О.Батанова, В.Борденюка, В.Вакуленка, П.Ворони, В.Кравченка, В.Куйбіди, О.Лазора, М.Пухтинського, С.Саханенка, Ю.Шарова та ін. Проте в цілому ця проблематика в науковій літературі залишається недостатньо дослідженою, особливо це стосується концептуальних засад реформування місцевого самоврядування.

Метою дослідження є аналіз теоретичних засад та основних напрямів реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні.

Виклад основного матеріалу. Потреба в реформуванні місцевого самоврядування в Україні обговорювалася на всіх рівнях майже 17 років, однак спроби його здійснити до цього часу не були успішними. Першим нормативним актом, у якому йшлося про реформу місцевого самоврядування, була Концепція

державної регіональної політики, затверджена Указом Президента України 25 травня 2001 за № 341/2001 [3]. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 900-р було схвалено підготовлену відповідно до європейських стандартів Концепцію реформи місцевого самоврядування, але вона необґрунтовано була скасована в 2012 р.

Розуміючи те, що сьогодні здійснення процесів реформування місцевого самоврядування, децентралізації влади – це вже не просто бажання підвищити ефективність вирішення питань місцевого значення, а необхідна передумова виходу з політичної кризи, яка склалася в Україні, Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 1 квітня 2014 р. №333-р схвалив третю Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (далі – Концепція). Згідно з даною Концепцією передбачається в першочерговому порядку внести ряд змін до Конституції України [12]. Сьогодні питання, що належать до компетенції місцевого самоврядування, регулюються близько 700 законами та більш ніж 3 тис. нормативно-правових актів, частина з них містить норми, що породжують колізії як в середині цих правових актів, так і між самими актами. Конституційна реформа зумовлює необхідність внесення змін до частини цих документів, що потребуватиме певного часу. Щоб відповідні зміни закладали надійний конституційно-правовий фундамент для ефективного функціонування місцевого самоврядування, необхідно вирішити і узгодити між собою низку методологічних завдань і, як результат, чітко визначити: базові поняття, парадигми і теорії місцевого самоврядування, що слугуватимуть основою для вибору та правового закріплення моделі його здійснення в Україні; суб'єктів місцевого самоврядування (органи публічної влади, організації і т. ін.), функції завдання, які вони мають реалізовувати; скільки та яких саме ресурсів потрібно на здійснення реформи та подальшу повноцінну реаліза-

цію визначених функцій місцевого самоврядування тощо [5, с.10,11].

Вирішення проблеми понятійно-категорійного забезпечення та вибору базової парадигми і теорії місцевого самоврядування потребує, перш за все, визначення сутності поняття «місцеве самоврядування», оскільки в документах, які визначають засади місцевого самоврядування, містяться неоднакові підходи. Сутність поняття місцевого самоврядування закріплена в Європейській Хартії місцевого самоврядування, Конституції України, Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [6; 2; 7].

Місцеве самоврядування – це право і реальна здатність органів місцевого самоврядування регламентувати значну частину публічних справ і управляти нею, діючи в межах закону, під свою відповідальність і в інтересах місцевого населення (ст. 3 Європейської хартії місцевого самоврядування) [6].

Місцеве самоврядування – це право територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і Законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, установленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (ст. 140 Конституції України) [2].

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції та Законів України (ст.2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [7].

Як видно з даних визначень, у конституційно визначеному понятті міс-

цевого самоврядування не йдеться про спроможність його суб'єктів реалізувати зазначене право, а тому й на практиці воно не підкріплене відповідними повноваженнями та ресурсами. Крім того, територіальна громада, хоч і визнана в Україні основним суб'єктом місцевого самоврядування, але вона не є юридичною особою, а отже, не має юридичної відповідальності. Таким чином, дуже важливо в правовому полі усунути термінологічні суперечності щодо таких базових категорій, як «місцеве самоврядування», «питання місцевого значення», «реальна здатність територіальної громади» та ін.

Україні, по суті, сьогодні необхідна парадигма місцевого самоврядування, яка інтегрує у собі елементи багатьох підходів і парадигм, але вона має відповідати українським особливостям та чітко ідентифікувати значення, роль і функції місцевого самоврядування в життєдіяльності територіальних громад та держави загалом [5, с. 10, 11].

Головне призначення місцевого самоврядування – створення та підтримка сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних адміністративних та соціальних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади. Сьогодні саме ці завдання стоять на порядку денному.

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні визначає напрями, механізми і строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад [12].

Мета Концепції має бути реалізована шляхом визначення обґрунтованої тери-

торіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються такими органами, а також необхідної для цього ресурсної бази; створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень; розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади; запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законам України рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню публічних послуг; максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя; удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади [12].

Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади повинно здійснюватися на основі Конституції та законів України, положень Європейської хартії місцевого самоврядування з дотриманням таких принципів: верховенства права; відкритості, прозорості та громадської участі; повсюдності місцевого самоврядування; субсидіарності; доступності публічних послуг; підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді; підконтрольності органів місцевого самоврядування органам виконавчої влади у питаннях дотримання Конституції та законів України; правової, організаційної та фінансової спроможності місцевого самоврядування; державної підтримки місцевого самоврядування; партнерства між державою та місцевим самоврядуванням; сталого розвитку територій [12].

У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні зазначено, що реформування місцевого самоврядування передбачає: визначення повноважень органів місцевого самоврядування, що утворюються на території адміністративно-територіальних одиниць базового, районного та обласного рівня, на засадах субсидіарності з урахуванням їх спроможності здійснювати такі повноваження і рівня фінансового забезпечення, а також повноважень місцевих органів виконавчої влади; удосконалення механізму здійснення жителями відповідних адміністративно-територіальних одиниць контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування; визначення суб'єктом надання послуг вимог до якості адміністративних, соціальних та інших послуг, що надаються населенню органами місцевого самоврядування базового та регіонального рівня, критеріїв оцінювання їх якості з урахуванням особливостей, визначених законами, які регулюють суспільні відносини у відповідній сфері, недопущення погіршення умов надання адміністративних, соціальних та інших послуг, визначених законами; забезпечення визначення на законодавчому рівні порядку здійснення місцевими органами виконавчої влади контролю за виконанням органами місцевого самоврядування вимог Конституції та законів України; утворення об'єднаних територіальних громад згідно із законодавчо визначеною процедурою з власними органами місцевого самоврядування, зокрема виконавчими органами рад. Жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що не є самостійною адміністративно-територіальною одиницею, можуть ініціювати утворення органів самоорганізації населення або ініціювати започаткування посади старости, який входить до складу системи органів місцевого самоврядування відповідної територіальної громади, що є самостійною адміністративно-територіальною одиницею; визначення чітких меж кожної адміністративно-територіальної

одиницю, забезпечення повсюдності юрисдикції органів місцевого самоврядування на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, недопущення наявності в межах територіальної громади інших адміністративно-територіальних одиниць; утворення виконавчих органів обласних та районних рад.

У Концепції також визначено, що реформування територіальної організації влади передбачає: зміну статусу місцевих держадміністрацій з місцевих органів виконавчої влади на органи, які здійснюють контроль за дотриманням вимог законодавства, законністю актів органів місцевого самоврядування, а також координацію діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади на відповідній території; виконання територіальними органами центральних органів виконавчої влади на відповідній території функцій із здійснення контролю за дотриманням у визначених сферах вимог законодавства, надання адміністративних, соціальних та інших послуг населенню та юридичним особам; формування мережі територіальних органів центральних органів виконавчої влади з метою створення оптимальних умов для одержання населенням та юридичними особами адміністративних та соціальних послуг, які надаються такими органами [12].

Перш за все потребують ефективного та швидкого вирішення проблеми правового та інституційного характеру. Щоб вирішити проблеми на рівні територіальних громад, необхідно об'єднати зусилля громад і їх територій, а також потрібна фінансова підтримка держави. Саме з цією метою прийнято два закони – «Про добровільне об'єднання територіальних громад» і «Про співробітництво територіальних громад», адже, незважаючи на те, що Конституція України надає право жителям сіл на добровільних засадах об'єднуватись в єдину територіальну громаду, формувати органи місцевого самоврядування, механізм вирішення цього конституційного припису на законодавчому рівні до цього часу не

було врегульовано [9; 11]. Метою Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» є створення правових умов та можливостей для посилення гарантій місцевого самоврядування; сприяння створенню дієздатних сільських територіальних громад; формування ефективно діючих рад та їх виконавчих органів, головним завданням яких має стати поліпшення забезпечення потреб громадян, якісне надання їм необхідних соціальних послуг; забезпечення сталого розвитку відповідних територій, ефективного використання бюджетних коштів [9].

Закон України «Про співробітництво територіальних громад» розроблено з використанням кращого європейського досвіду. Він визначає організаційно-правові засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва, його стимулювання, фінансування та контролю, підстави та особливості припинення співробітництва, оскільки чинне українське законодавство передбачало тільки загальні рамки впровадження міжмуниципального співробітництва, допускало об'єднання ресурсів органів місцевого самоврядування для вирішення спільних проблем, але не містило правових норм, які б дозволяли таке співробітництво. Наприклад, Бюджетний кодекс України передбачає тільки трансферт деяких ресурсів для виконання спільних повноважень органів місцевої влади, але не передбачає ані створення жодних спільних органів управління, ані конкретних наглядових процедур. Співробітництво територіальних громад є важливим інструментом для посилення можливостей органів місцевого самоврядування виконувати свої повноваження та надавати послуги місцевому населенню в найбільш ефективний спосіб. Законом визначено, що співробітництво територіальних громад – це форми відносин на договірних засадах між двома або більше територіальними громадами з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг

населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень. Ухвалення даного закону забезпечить можливості органів місцевого самоврядування на законній основі здійснити заходи з оптимізації бюджетних витрат на надання якісних послуг населенню, вирішити значною мірою проблеми розвитку приміських територій навколо великих міст тощо [11].

Сприяти більш повній реалізації потенціалу місцевого самоврядування, закладеного в чинній Конституції України, має прийняття нової редакції Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Законопроект передбачає таке: визначення сфери місцевого самоврядування на основі закріплення в законі – які саме питання мають місцевого значення, впорядкування співвідношення повноважень рад базового рівня (сіл, селищ, міст), їх виконавчих органів, районних, обласних рад, розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, рад та їх виконавчих органів, посилення персональної відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування за законність та результати їх діяльності, створення умов для недопущення корупції. Значна увага в проекті цього закону приділена вдосконаленню організаційних механізмів місцевого самоврядування, забезпеченню їх відповідності Конституції України [8].

На забезпечення більш ефективного здійснення виконавчої влади на місцях, розмежування повноважень адміністрацій і місцевого самоврядування, створення умов, необхідних для їх конструктивного співробітництва має бути спрямований новий Закон України «Про місцеві державні представництва».

Реформування місцевого самоврядування не можна здійснити також і без модернізації служби в органах місцевого самоврядування шляхом прийняття нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», який 30 березня цього

року внесено на розгляд Верховної Ради України і положення якого спрямовані на визначення правових основ служби в органах місцевого самоврядування, порядку вступу на службу, її проходження та припинення, правового статусу посадових осіб місцевого самоврядування, визначення умов їх оплати праці та соціального забезпечення. Проект містить ряд принципових новел, головними серед яких є: новий поділ посад в органах місцевого самоврядування на категорії; вимоги до політичної нейтральності посадових осіб місцевого самоврядування; вимоги до рівня професійної компетентності особи, яка претендує на зайняття посади в органах місцевого самоврядування; порядок проведення конкурсу; новели щодо оплати праці, преміювання та заохочення, а також щодо дисциплінарної та матеріальної відповідальності. Прийняття підготовлених законопроектів буде вагомим кроком у системному реформуванні місцевого самоврядування та територіальної організації влади і відкриє перспективу для подальших реформ, повнішого використання потенціалу України [10].

Територіальною основою місцевого самоврядування в Україні є адміністративно-територіальний устрій держави. Адміністративно-територіальний устрій відіграє важливу роль у функціонуванні системи місцевого самоврядування. Кожна ланка місцевого самоврядування має власну територію або територіальну сферу діяльності, власні особливі місцеві інтереси, пов'язані з відповідною специфікою розвитку адміністративно-територіальних одиниць, історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних, релігійних, культурних, національних та інших традицій. Будь-яка зміна адміністративно-територіального устрою (укрупнення, розукрупнення) так чи інакше може позначитися на місцевому самоврядуванні. Існуюча схема адміністративно-територіального устрою являє собою складну неупорядковану чотириступеневу ієрархічну структуру, в якій є чимало неточностей і суперечностей, не

враховуються принципи економічної доцільності, що призводить до суттєвих соціально-економічних та територіальних диспропорцій.

Реформування територіальної організації влади, системи адміністративно-територіального устрою передбачає створення трьох рівнів адміністративно-територіальних одиниць: громада – район – регіон і має поставити в центр уваги людину, її інтереси та потреби; забезпечити демократизацію та прозорість процесу державного управління; максимально наблизити до курсу на європейську інтеграцію, а також до засад місцевого самоврядування, на яких базується Європейська Хартія місцевого самоврядування, ратифікована Верховною Радою України.

Реформування місцевого самоврядування передбачається провести у два етапи. На першому підготовчому етапі її впровадження (2014 рік) передбачається: у першочерговому порядку внести до Конституції України зміни щодо утворення виконавчих органів обласних і районних рад та розподілу повноважень між ними; розробити проекти та прийняти акти законодавства щодо запровадження механізму прямого народовладдя, удосконалення правового регулювання процедур проведення загальних зборів громадян за місцем їх проживання та встановлення додаткових гарантій діяльності органів самоорганізації населення, створити сприятливі правові умови для широкого залучення населення до прийняття управлінських рішень органами місцевого самоврядування; створити законодавчу основу для реалізації права територіальних громад на добровільне об'єднання, передбачивши при цьому надання державної підтримки об'єднаним громадам протягом п'яти років після утворення для поліпшення інфраструктури надання послуг та транспортної доступності; створити законодавчу основу для реалізації права територіальних громад на співробітництво на засадах ресурсно-організаційної кооперації та отримання державної підтрим-

ки для реалізації проектів такого співробітництва; законодавчо врегулювати нову систему адміністративно-територіального устрою; здійснити моделювання адміністративно-територіальних одиниць у регіонах та розробити проекти нормативних актів, необхідних для завершення формування нової системи адміністративно-територіального устрою. Також на цьому етапі заплановано визначити Мінрегіон головним центральним органом виконавчої влади з проведення реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади і розробити на рівні Кабінету Міністрів України механізм координації проведення зазначеного реформування. Передбачається і проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, а також завершити формування законодавчої бази з питань діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі з визначенням їх повноважень та ресурсного забезпечення відповідно до вимог Концепції.

На другому етапі реалізації Концепції (2015–2017 роки) передбачається уніфікувати і стандартизувати публічні послуги, що надаються населенню органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з урахуванням принципів максимальної доступності послуг для споживачів та визначити на законодавчому рівні умови для їх належного фінансування. Також серед кроків – провести інституційну реорганізацію органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади на новій територіальній основі та місцеві вибори з урахуванням реформованої системи органів місцевого самоврядування; удосконалити систему планування території громад, вирішити питання забезпечення новостворених громад схемами планування території та генеральними планами [12].

Висновки. Таким чином, основні напрями реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади

сьогодні визначено в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. У результаті реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади основою нової системи місцевого самоврядування мають стати об'єднані територіальні громади, які утворюються на добровільній основі за законодавчо визначеною процедурою з власними органами самоврядування, у тому числі виконавчими органами рад. У населених пунктах, жителі яких не отримали статусу територіальної громади, мають бути сформовані органи самоорганізації населення, які входять до системи органів місцевого самоврядування відповідної територіальної громади. Очікуваними результатами реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні є: посилення правової, організаційної та матеріальної спроможності територіальних громад, органів місцевого самоврядування, провадження їх діяльності з дотриманням принципів та положень Європейської Хартії місцевого самоврядування; доступність публічних послуг, підвищення їх якості; впровадження механізму здійснення місцевими держадміністраціями та населенням контролю за наданням органами місцевого самоврядування, територіальними органами центральних органів виконавчої влади публічних послуг; запровадження стандартів (нормативів) якості публічних послуг, що надаються населенню органами місцевого самоврядування базового та регіонального рівня, критеріїв оцінювання якості; створення сприятливих правових умов для максимально широкого залучення населення до прийняття управлінських рішень, а також розвитку форм прямого

народовладдя; формування ефективної територіальної системи органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць; утворення об'єднаних територіальних громад, спроможних самостійно або через органи місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення; соціально-економічний розвиток територіальних громад і регіонів; стимулювання економічного розвитку територій у результаті удосконалення механізмів впливу органів місцевого самоврядування на визначення пріоритетів місцевого економічного розвитку; визначення чітких меж кожної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення повсюдності юрисдикції органів місцевого самоврядування на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці та недопущення наявності в межах території громади інших адміністративно-територіальних одиниць такого ж рівня; утворення виконавчих органів обласних та районних рад; зміна статусу місцевих держадміністрацій з органів загальної компетенції на контрольно-наглядові органи у системі виконавчої влади з функцією координації діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади на відповідній території; забезпечення розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування базового та регіонального рівня, місцевими держадміністраціями та територіальними органами центральних органів виконавчої влади [12].

Кінцевим результатом реформування місцевого самоврядування буде поліпшення добробуту українських громадян.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. – Д. : Моноліт, 2009. – С. 146–177.
2. Конституція України : прийнята 28.06.1996 р. // Відом. Верховної Ради. – 1996. – № 30 (ст. 141).
3. Концепція державної регіональної політики : затв. Указом Президента України від 25 трав. 2001 р. № 341/2001 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.
4. Місцеве самоврядування в Україні : конспект лекцій / уклад. Н. Т. Гончарук. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2012. – 28 с.

5. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації: наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К.О.Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. –128 с.
6. Про ратифікацію Європейської Хартії місцевого самоврядування : Закон України // Відом. Верховної Ради. – 1997. – № 38 (ст. 249).
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
8. Про місцеве самоврядування в Україні : проект нової редакції Закону України. – Режим доступу : www.minregionbud.gov.ua.
9. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157. – Режим доступу : www.minregionbud.gov.ua.
10. Про службу в органах місцевого самоврядування : проект Закону України від 30 березня 2015 р. – Режим доступу : www.zakon.rada.ua.
11. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2015 р. № 1508. – Режим доступу : www.zakon.rada.ua
12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. N 333-р – Режим доступу : // www.kmu.gov.ua.

REFERENCES:

1. Administratyvna reforma v Ukrayini: suchasnyy stan, problemy ta perspektyvy : monohrafiya (Administrative Reform in Ukraine: Current State, Problems and Prospects: monograph). – D. : *Monolit*, 2009. – P. 146–177.
2. Konstytutsiya Ukrayiny : pryynyata 28.06.1996 r. (The Constitution of Ukraine, adopted 28.06.1996 p.) // *Vidom. Verkhovnoyi Rady*. – 1996. – № 30 (st. 141).
3. Kontseptsiya derzhavnoyi rehional'noyi polityky : zatv. Ukazom Prezydenta Ukrayiny vid 25 trav. 2001 r. № 341/2001 (The concept of national regional policy: approved. Decree of the President of Ukraine on May 25. 2001 p. № 341/2001) // *Ofits. visn. Ukrayiny*. – 2001. – № 22. – St. 983.
4. Mistseve samovryaduvannya v Ukrayini : konspekt lektsiy (Local government in Ukraine: lecture notes). – D. : *DRIDU NADU*, 2012. – 28 p.
5. Mistseve samovryaduvannya v Ukrayini: suchasnyy stan ta osnovni napryamy modernizatsiyi: nauk. dop. (Local government in Ukraine: Current State and main trends of modernization: Science. ext). – K. : *NADU*, 2014. –128 p.
6. Pro ratyfikatsiyu Yevropeys'koyi Khartiyi mistsevoho samovryaduvannya : Zakon Ukrayiny (On ratification of the European Charter of Local Self-Government: Law of Ukraine)// *Vidom. Verkhovnoyi Rady*. – 1997. – № 38 (st. 249).
7. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini : Zakon Ukrayiny vid 21 trav. 1997 r. № 280/97-VR (On local government in Ukraine: the Law of Ukraine on May 21. 1997 p. № 280/97-VR). – Mode of access : www.zakon.rada.gov.ua
8. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini : proekt novoyi redaktsiyi Zakonu Ukrayiny (On local government in Ukraine: a new bill Ukraine). – Mode of access : www.minregionbud.gov.ua.
9. Pro dobrovil'ne ob'yednannya terytorial'nykh hromad: Zakon Ukrayiny Zakon Ukrayiny vid 05 lyutoho 2015 r. № 157 (On a voluntary association of communities: Law of Ukraine Law of Ukraine of 05 lyutoho 2015 p. № 157). – Mode of access : www.minregionbud.gov.ua.
10. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya : proekt Zakonu Ukrayiny vid 30 bereznya 2015 r. (On service in local government: the draft Law of Ukraine on March 30, 2015). – Mode of access : www.zakon.rada.ua.
11. Pro spivrobitnytstvo terytorial'nykh hromad : Zakon Ukrayiny vid 17 chervnya 2015 r. № 1508 (On cooperation of communities: Law of Ukraine dated 17 June 2015 p. № 1508). – Mode of access : www.zakon.rada.ua
12. Pro skhvalennya Kontseptsiyi reformuvannya mistsevoho samovryaduvannya ta terytorial'noyi orhanizatsiyi vlady v Ukrayini: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 1 kvitnya 2014 r. N 333-r (On approval of the Concept of reforming local government and territorial organization of power in Ukraine: Cabinet of Ministers of Ukraine on April 1, 2014 g. N 333-p). – Mode of access : // www.kmu.gov.ua.

Серьогін Сергій Михайлович – доктор наук з державного управління, професор
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної
академії державного управління при Президентові України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: s.m.serjegin@vidr.dp.ua

Гончарук Наталія Трохимівна – доктор наук з державного управління, професор
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної
академії державного управління при Президентові України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: goncharuknt@gmail.com

Serjogin Serhiy Mykhaylovych – doctor of public administration, Full Prof.
Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of
public administration, office of the President of Ukraine
Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine
E-mail: s.m.serjegin@vidr.dp.ua

Honcharuk Natalia Trokhymivna – doctor of public administration, Full Prof.
Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National academy for pub-
lic administration under the President of Ukraine
Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine
E-mail: goncharuknt@gmail.com